

Ulusal Sorun ve Kürt Sorunu

<http://www.gencliginsesi.net>

İçindekiler

1	Kapitalizmin İlk Evresinde Ulusal Hareketler	2
2	Kapitalizmin İkinci Evresinde (Emperyalizm) Ulusal Hareketler	3
3	Ulusal Hareketler İlerici midir?	4
4	Ulusal Hareketlerin Sınıfsal Niteliği	5
5	Ulusal Baskı Siyasetinin Amacı	7
6	Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı	8
7	Ulusal Sorunda Proletaryanın Görevleri	11
8	Proletaryanın Ezilen Ulus Milliyetçiliği Karşısındaki Tutumu	14
9	Bir Ulusal Sorun Olarak Kürt Sorunu	17
10	Kürt Sorunu Acil Bir Sorun mudur?	19
11	Kürt Ulusal Sorununda Proletaryanın Çözümü	21
12	Kürt Milliyetçiliğinin İki Programı ve Eleştirileri	23
13	Kürt Ulusal Hareketinin Niteliği	25
14	'Barış' Sorunu ve Bazı Tutumlar	25
15	Kürt Ulusal Hareketinin Eylem Biçimi	27
16	Kürt Halkının Talepleri Anti-Emperyalist-Demokratik Devrimin Taleplerindedir	29
17	Kürt Düşmanlığının Kılıfı: Emperyalizm	31
18	Türk Milliyetçilerinin Halkların Kardeşliği Anlayışı	32
19	Sosyalizm Ulusal Sorunun Gerçek Çözümüdür	33
20	Sonuç	35

1 Kapitalizmin İlk Evresinde Ulusal Hareketler

Her olgu gibi ulusal hareketler de, farklı tarihsel zaman ve mekânlarda farklı anlam ve içerikler kazanabiliyor. Tarihte, iki farklı dönemde iki farklı biçimde ulusal hareket ortaya çıkmıştır.

İlk ulusal hareketler feodal parçalanmışlığa karşı ortaya çıkmışlardır. Bu hareketler kapitalizmin ilk yani rekabetçi evresinde, feodalizme karşı savaşım sürecinde ortaya çıkmış hareketlerdir. Amacı; feodalizmi tasfiye etmek, feodalizmin getirdiği ulus içindeki bölünmüşlüğü ortadan kaldırmak, ulusal birliği sağlayıp kapitalizmin gelişmesinin önünü açmaktır.

“Feodalizmin tasfiye ve kapitalizmin gelişme süreci, aynı zamanda insanların uluslar biçiminde kuruluşu sürecidir de. Örneğin, Batı Avrupa’da bu böyledir.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 20)

Feodal bölünmüşlük ve feodal üstyapı kapitalizmin gelişmesinin önünde engel durumundadır. Burjuvazinin çıkarları ulusun birliğini sağlamaktan yanedir. Çünkü ülke içindeki gümrük duvarları, farklı para birimleri, farklı ağırlık ölçüleri ve vergiler, feodal kurumların ayrıcalıkları, kast sistemi vb. burjuvazinin ve ticaretin gelişmesini engeller. Ülke içindeki pazara hâkim olmak isteyen ve tekelci konumdaki feodal üretim biçimiyle çıkarları çelişen burjuvazi feodalizme, onun bölünmüşlüğüne, ayrıcalıklara ve kast sistemine karşı çıkar.

Başta köylülük olmak üzere halk yığınları da yine bu feodal sömürü, bölünmüşlük, ayrıcalık ve kast sisteminden dolayı katmerli bir sömürü içinde ve yarı-köle durumundadır. Halk yığınlarının feodal sömürü sistemine karşı nefretini kendi çıkarları doğrultusunda yedekleyen burjuvazi feodal yapıya karşı savaş açar ve bu savaşı tarihsel olarak kazanır. Çünkü kapitalizm ve onun temeli olan makineli üretim toplumun içine sızmış ve büyümektedir. Kapitalizm feodal üretim biçimini yok etmektedir. Bu süreç burjuvazi önderliğindeki halk yığınlarının feodal üstyapı kurumlarını parçalamasıyla siyasal alanda da kendini gösterir. Burjuvazi bu hareketlere önderlik ederken yığınların eşitlik, özgürlük ve kardeşlik gibi özlemlerini kendi kapitalist amaçları doğrultusunda yedeklemiştir.

Kapitalizmin ilk evresindeki ulusal hareketler tarihsel olarak ileridir. Çünkü köhne bir düzene, feodal üretim biçimine karşı bir savaştır. Feodal-

izme göre yeniye ve ilerici olanı yani kapitalizmi hedefler. Bu hareketler burjuvazinin önderliğinde hareketlerdir.

İşte tarihteki ilk ulusal hareketler feodalizme karşı burjuvazinin çıkarları doğrultusunda bir savaş olarak şekillenmişlerdir. Fransız devrimi, kapitalizmin birinci evresindeki burjuva devrimlerinin (ulusal hareketlerin) en tipik olanıdır. Burjuvazinin ekonomik ve siyasal alanda feodalizmi tasfiye etmesi başta Batı Avrupa ülkelerinde ve günümüze kadar değişik biçimlerde dünyanın büyük bir kısmında gerçekleşmiştir.

2 Kapitalizmin İkinci Evresinde (Emperyalizm) Ulusal Hareketler

Emperyalizm koşullarında ulusal hareketler iki farklı biçimde ortaya çıkar. Birincisi; emperyalizmin ekonomik, siyasal vb. egemenliği altındaki sömürge-lerde, emperyalist yağmaya ve işbirlikçi iktidara karşı ortaya çıkan ulusal hareketlerdir. Bu tipteki ulusal hareketlere birçok örnek verilebilir. Ülkemizdeki kurtuluş savaşı, Çin, Vietnam, Arnavutluk, Yugoslavya, Küba, Kongo ve daha birçok sömürge ülkelerdeki anti-emperyalist savaşlar bu biçimdeki ulusal hareketlere örnek olarak gösterilebilir.

Lenin birinci tipteki ulusal hareketlere dair sosyalistlerin görevlerinden bahsederken şöyle der:

“Sosyalistler, yalnızca sömürgelerin ödünsüz olarak derhal ve kayıtsız şartsız kurtuluşunu istemekle kalmamalıdır (ki böyle bir istem, siyasal ifadesinde, ulusların kaderlerini tayin hakkını tanımaktan başka bir anlam taşımaz)” (...) “bu öğelerin kendilerini ezen emperyalist devletlere karşı ayaklanışına (eğer böyle bir şey varsa, devrimci savaşıma) yardımcı olmalıdırlar.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 143)

Emperyalizm döneminde tekelci burjuvazinin genel eğilimi, dünyanın büyük bir kısmını oluşturan ulusların bir avuç emperyalist tekelci sermaye tarafından mali, siyasal, askeri ve kültürel egemenlik altına alınması ve sömürülmesidir. Bu yüzden emperyalizm koşullarında birinci tip ulusal hareketler tipiktir.

Emperyalizm döneminde ikinci tip ulusal hareketler, yalnızca emperyalizm döneminde ortaya çıkmamışlardır. Bunların bir kısmı kapitalizmin birinci

evresinden miras kalmıştır. Bu ulusal hareketler çok uluslu devletlerde ortaya çıkar. Ulusal baskının mevcut olduğu çok uluslu devletlerde devlet yönetimi ezen ulusun temsilcilerinin elindedir. Bu durumu Stalin şöyle anlatır:

“Batıda, uluslar, devletler biçiminde gelişirken, Doğuda çok uluslu devletler, birçok milliyetlerden birleşik devletler kurulmuş bulunuyordu.” (...) “Ama kendine özgü bir yaşamın bilincine varmaya başlamış ezilen uluslar, henüz bağımsız ulusal devletler biçiminde örgütlenmezler: yolları üzerinde, egemen ulusların, artık uzun zamandan beri devletin başına geçmiş yönetici katmanlarının sert direnci ile karşılaşır.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 21)

Uluslaşma sürecini tamamlamış veya bu süreçte yol alan uluslar, ezen ulusun yönetici katmanlarının sert direnci ile karşılaşır. Bu tip ulusal hareketler, dil, kültür üzerindeki baskılara karşı veya doğrudan bağımsızlık sorunu olarak şekillenebilir.

3 Ulusal Hareketler İlerici midir?

Ulusal hareketlerin bütün biçimleri belli bir tarihsel gelişimin kaçınılmaz sonucudur. Nasıl kapitalizmin birinci evresinde feodalizme karşı gelişen ulusal hareketler tarihsel bir zorunluluksa, ister çok uluslu bir devlet içerisinde olsun, ister emperyalizmin sömürüsü koşullarında olsun ulusal hareketler de bir zorunluluktur. Yani günümüz koşullarına ait tarihsel bir olgudur ve meşrudur. Kapitalizmin tipik devleti ve genel eğilimi olan ulusal devlete olan yönelimi gösterir.

“Bütün dünya için kapitalizmin tipik, normal devleti, ulusal devlettir.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 53)

Emperyalizm döneminde ulusal hareketler, emperyalist yağmacılık ve sömürüye, ulusal baskıya karşı çıktıkları sürece ilericidirler. Yani bir ulusal hareketin ileri veya gerici olmasını belirleyen temel kıstas ulusal hareketin emperyalizm ile ilişkisidir. Nesnel olarak emperyalizmi şöyle veya böyle karşısına alan ulusal hareketler ilericidirler. Buradaki nesnellikle ifade edilen, ulusal hareket içindeki tek tek düşüncelerin belirleyici olmamasıdır. Mesela Türkiye’deki kurtuluş savaşı kimi bölgelerde Yunan düşmanlığı üzerin-

den şekillenen milliyetçi, dinci hareketlerdi. Bu gerçeklik Türkiye'deki kurtuluş savaşının emperyalizmin amaç ve hedeflerine çomak soktuğu gerçeğini değiştirmez. Irak direniş savaşı da bu konuda örnek olarak gösterilebilir. Direnişte yer alan birçok örgüt milliyetçi, dinci örgütlerdir. Hatta Irak'taki ulusal kurtuluş savaşına bu karakterdeki örgütler öncülük ediyor denilebilir. Ama örgütlerin öznel bilinç ve düşüncelerinin niteliği, çelişki ve eksiklikleri, Irak'taki direniş savaşının ilerici özelliğini engellemez. Ancak başarı şansını elbette azaltır. Yani ulusal hareketlerin ilerici veya gerici olmasını belirleyen onun öznel bilinci değil emperyalizme karşı konumudur.

Örneklere devam edersek; Rus baskısına karşı mücadele eden Çeçen ulusal hareketi ilerici bir hareket değildir. Çünkü Amerikan emperyalizmiyle ortak hareket eden, onun bölgedeki sözcülüğünü yapan işbirlikçi karakterde bir harekettir. Çeçen ulusal hareketinin emperyalizme karşı cephe almaması, onunla uzlaşması ve ona hizmet etmesi onu nesnel olarak gerici bir hareket durumuna getirir.

Şimdi de ikinci tip ulusal hareketlere geelim. Yani çok uluslu devletlerde ortaya çıkan ulusal hareketlere.

Bu tip ülkelerde ortaya çıkan ulusal hareketler yukarıda belirttiğimiz gibi çeşitli biçimler alabilir. Kimilerinde dil sorunu, kimilerinde eğitim, kimilerinde de bağımsızlık sorunu temel talep olabilir. Bazı koşullarda bu talepler birleşebilir.

Ulusal baskı demokratik ulusal hakların baskı altına alınması demektir. Bu haklar; başlıca kendi dilini özgürce kullanabilme, anadilinde eğitim görebilme, kültürünü geliştirebilme, bağımsız bir devlet kurmak da dâhil kendi kaderini tayin edebilmeyi içerir. Bu yüzden; ezen ulusun diğer uluslar üzerinde baskısının söz konusu olduğu çok uluslu devletlerde, ezilen ulusun ulusal baskıya karşı talep ve istekleri demokratik bir içerik taşır. Bu yüzden emperyalizmle işbirliği yapmadığı sürece ilericidir.

4 Ulusal Hareketlerin Sınıfsal Niteliği

Ulusal hareketin çeşitli ulusal talepleri öne çıkararak gelişebileceğine yukarıda değinmiştik. Ulusal hareketler dil, kültür, eğitim sorunu üzerinde gelişebilir. Ülke içindeki bütün ulusların kendi dilini özgürce konuşabilmesi, kendi kültürünü yaşayabilmesi, kendi dilinde eğitim görebilmesi bütün bunlar burjuva demokrasinin gereği olan burjuva ulusal-demokratik taleplerdir. Bunların burjuva talepler olmasının anlamı kapitalizmin sınırları içerisinde

gerçekleşebilir olmasındandır. Ki her demokratik talep, kapitalizmin sınırları içerisinde gerçekleşebileceği ölçüde burjuva demokratik taleptir. Ulusal taleplerden en ilerisi olan ayrı bir devlet kurma hakkı da dâhil ulusların kendi kaderini tayin hakkı kapitalizmin sınırları içerisinde gerçekleşebilir. Bu yüzden ulusal hareketler sınıfsal olarak burjuva-demokratik hareketlerdir. Sosyalist bir programa sahip değildir. (Ulusal hareketlerin sosyalist bir programa sahip olmaması ile sosyalist devrim yolunu açması ayrı konulardır. Proletaryanın görevleri bölümünde değineceğiz.)

Stalin ulusal hareketlerin ortaya çıkışına değinirken şöyle der:

“Pazar—işte genç burjuvazi için ana sorun. Genç burjuvazinin ereği, metasını pazara sürmek ve bir başka milliyetin burjuvazisi ile rekabetten zafer kazanmış olarak çıkmaktır. Kendi ‘öz’, ‘ulusal’ pazarını sağlama bağlama isteğinin nedeni budur. Pazar, burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 22)

Ulusal sorun, ezilen ulusun burjuvazisi ile ezen ulusun egemen sınıfları arasındaki pazara egemen olma mücadelesi olarak ortaya çıkmıştır. Ama sorun böyle yalın bir Pazar sorunu olarak kalmamıştır. Ezen ulusun egemen sınıfları diğer ulusun bütünü baskı altına almıştır. Ulusal baskı; dil, kültür üzerindeki baskılar, zorunlu göçler, asimilasyon politikaları, seyahat yasakları, seçim haklarının kısıtlanması, okullarının yasaklanması, dinsel inançlara yönelik baskılar vb. biçimlerle birlikte ortaya çıkar. Ulusal hareketler de bu baskıya karşı ortaya çıkar. Ulusal baskının herhangi bir biçimine karşı çıkış ulusal hareketin özünü değiştirmez. Bütün farklı biçimlerine ve farklı taleplerine rağmen burjuva önderlikli ulusal hareketler pazar kavgasının çeşitli biçimlerdeki bir yansımasıdır. Bu yüzden:

“Özünde ulusal savaşım, her zaman burjuva nitelikte, yalnızca burjuvazi için yararlı ve istenir olarak kalır.

Ama bundan, proletaryanın, milliyetlerin ezilmesi siyasetine karşı savaşmaması gerektiği sonucu çıkmaz.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 24)

Ulusal hareketler, ezen ulusun baskısına karşı ortaya çıkan, en ileri noktasında ulusun kendi kaderini tayin hakkını savunan yani kapitalizmin sınırları içerisinde gerçekleşebilir bir programa sahip olan burjuva-demokratik hareketlerdir. Ulusal hareketlerin burjuva hareketler olması, onun proletaryanın en büyük müttefiklerinden birisi olduğu gerçeğini değiştirmez. Em-

peryalizme, anti-demokratik yapıya ve ulusal baskıya karşı savaşılan ulusal hareket elbette proletaryanın müttefiklerindedir.

5 Ulusal Baskı Siyasetinin Amacı

Emperyalizm, sömürgesi ve yarı-sömürgesi ülkelerde ekonomik, siyasi ve daha birçok alanda egemenliği, işbirlikçi iktidarlar aracılığıyla elinde tutar. Bu emperyalizm döneminin tipik bir olgusudur. Çünkü emperyalizm hammadde kaynakları, sermaye ihraç alanları ve pazarlara sahip olmak zorundadır. Bu yüzden sömürge ülkelerde emperyalist baskı ve sömürünün anlamı emperyalizmin varlık koşulu olduğu için açıktır. Bu bölümün konusu sömürgelerdeki emperyalist yağmacılığın amacı değildir.

Bu bölümde ele alınacak konu, ezen ulus milliyetçiliğinin aynı devlet çatısı altındaki ezilen uluslara yönelik baskısının anlam ve içeriğidir.

Milliyetçi baskı siyasetinin en temel yönü; burjuvazi ile proletarya arasındaki savaşı gizlemek, dikkati ‘ulusal’ sorunlara yöneltmek; böylece aynı ulustan proletarya ile burjuvazinin ‘işbirliğini’ sağlayarak burjuvazi iktidarını tehlikeden korumaktır.

“Bu siyaset nüfusun geniş katmanlarının dikkatini, toplumsal sorunlardan, sınıf savaşı sorunlarından, ulusal sorunlara, proletarya ile burjuvazinin ‘ortak’ sorunlarına doğru çevirir. Ve bu da, ‘çıkarların uyumu’ yalanını yaymak için, proletaryanın sınıf çıkarlarına gölge düşürmek için, manevi bakımdan köleleştirmek için, elverişli bir alan yaratır.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 24)

Ulusal baskı siyaseti Stalin’in belirttiği gibi proletaryayı burjuvazinin kuyruğuna bağlama siyasetidir.

Ulusal baskı siyasetinin diğer bir amacı, işçilerin arasına milliyetçilik zehirini sokarak işçilerin birleşmesini engellemektir.

“Böylece, tüm milliyetlerden işçilerin önüne ciddi bir engel dikilmiş olur.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 24)

“Ve böyle bir siyaset başarı kazandığı ölçüde, proletarya için en büyük kötülüğü, devleti birleştiren tüm milliyetler işçilerinin

birleşme işi karşısındaki en ciddi engeli oluşturur.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 25)

Ulusal baskı işçi sınıfının manevi yeteneklerinin gelişiminin önünde de bir engeldir. Stalin bu durumu şöyle anlatır:

“Böyle bir durum, egemenlik altında yaşayan uluslar proletaryasının manevi güçlerinin özgürce gelişmesini engellemekten başka bir sonuç veremez. Toplantı ve konferanslarda anadilini konuşmasına izin verilmezken, okulları kapatılırken, Tatar ya da Yahudi işçinin manevi yeteneklerinin tam gelişmesinden ciddi olarak söz edilemez.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 24)

Egemen sınıflar milliyetçiliği işçi sınıfı ve halkı bölmek, onun sınıfsal temelinde birleşmesini önlemek, halkları birbirine kırdırmak ve kendi düzeninin devamını sağlamak için kullanmışlardır ve hala da kullanmaktadırlar. Egemen sınıfların ulusal baskı siyaseti ve burjuva milliyetçiliğini kullanma amaçlarının başlıcaları:

- Pazar, hammadde ve sermaye yatırım alanlarını ele geçirmek
- İşçi sınıfı ve halkların birbirine düşman etmek ve birleşmesini önlemek
- İşçi sınıfı ve halkı ‘ulusal’ çıkarlar için burjuvazinin kuyruğuna takmaktır.

6 Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı

“Ulus, kaderini serbestçe kararlaştırma hakkına sahiptir.” (...)
“Bu, tartışma götürmez.” (...) “Ulus, kendi özerkliğini kurma hakkına, hatta ayrılma hakkına sahiptir.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 27)

Tarihsel olarak kendi dil, kültür, geleneklerini yaratmış, asgari ortak bir toprak parçasında yaşayan, iktisadi ve kültürel birliğini sağlamış insan topluluğuna ulus denir. Her ulusun hangi devlet biçiminde yaşayabileceğine karar verme hakkı vardır. Bu hak demokratik bir haktır. Bir ulus ister tek bir devlet çatısı altında başka bir ulusla, ister yine tek bir devlet çatısı altında kendi özerk bölgesinde, ister ayrı bir devlet olarak tek başına yaşayabilmelidir. Bu

ulusun kendi karar vereceği, herhangi bir dış gc tarafından müdahale edilemeyecek bir haktır. Marksistlerin ulusal soruna, tarihin iktisadi evrimini temel alarak gösterdikleri czm yolu budur.

“Marksistlerin programındaki ‘ulusların kaderlerini tayin etmeleri’ ilkesi, tarihsel ve iktisadi bakımdan, siyasal kaderini tayin etme, siyasal bağımsızlık, ulusal devletin kurulmasından başka bir anlama gelemmez demektir.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 57)

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı, sadece proletaryanın czm yolu değil, emperyalizmden ve ulusal baskıdan kurtuluş mücadelesi veren her ulusun benimsediği demokratik programdır. Her (tutarlı) ulusal kurtuluş savaşı, emperyalizme karşı bağımsızlığı yani kendi kaderini tayin hakkını savunur. Bu sebeple anti-emperyalist ve demokratik programın en temel taleplerinden biridir. Her Marksist hatta her tutarlı demokrat, ulusların kendi kaderini tayin hakkını tanır.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı konusunda bazı yanlış anlamalar mevcuttur. şimdi bunlardan bir kaçına değinelim:

Birincisi; kendi kaderlerini tayin hakkı sadece sosyalizmden sonra gercekleşebilecek bir hak değildir. Sosyal-şovenler ve en incesinden milliyetçi sözde ‘sosyalistler’ bir ulusun kendi kaderini tayin etme hakkının sosyalizmden sonra gercekleşebileceğini syerler. Onlara göre ulusal sorun, czm için çaba sarf edilmesi gereken bir konu değildir. Onlar ulusal sorun karşısında pratik olarak ezen ulus milliyetçiliğinin platformundadırlar. Çünkü ulusal sorunun bugünün sorunu olmadığını, ancak sosyalizmden sonra czlebi- lecek bir sorun olduğunu söylemek halkların demokrasi ve özgürlük mca- delesi karşısında sessiz kalmayı, ‘tarafsız’ olmayı ve bu mücadeleyi (sos- yalizmden sonraya) ertelemeyi gerektirir. Oysaki Marksistler bilir ki, sos- yalizmden sonra ulusları birbirine düşman eden bir düzen olmayacağı için uluslar ayrılmak yerine birleşmeyi seçeceklerdir. Bu kapitalizmden sosyal- izme geçişin hemen başında olmasa bir ilerleyen aşamasında gercekleşecek ve gercekleşmesi zorunlu olan bir olgudur. Lenin ulusal sorunun czmn sos- yalizmin gercekleşmesinden sonraya atan ve bugün ulusal sorunun czm ve kendi kaderini tayin hakkı için mücadele etmeyen ‘sosyalistlerimize’ şöyle der:

“Ezen ülkelerin işçilerinin enternasyonalist eğitimi, zorunlu ola- rak her şeyden önce, ezilen ülkelerin özgürlüğü ve ayrılması ilke- sinin savunulmasını içermelidir. Yoksa ortada enternasyonalizm

diye bir şey kalmaz. Bu propagandayı yapmayan ezen bir ulusun sosyal-demokratını, emperyalist ve alçak saymak, hakkımız ve görevimizdir. Sosyalizmin gerçekleşmesinden önce ayrılma olasılığının binde-bir olması durumunda bile, bu istem, mutlak bir istemdir.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 179) (Alt çizgi bizim)

Konu gayet açıktır. Ulusal baskı emperyalizm çağının sorunudur. Buna karşı mücadele etmeyen veya bunu sosyalizm sonrasına bırakan bir ‘sosyalist’, Lenin’in deyimiyle “emperyalist ve alçak”tır. Ama ‘sosyalistlerimiz’ kıvrımda uzmandır. Onlar ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı emperyalizm koşullarında gerçekleşemez, bu yüzden bu sorunun çözümünü sosyalizm sonrasına bırakıyoruz derler. Biz de sözü Lenin’e bırakıyoruz:

“Gerçekler, hem kapitalizmin, hem emperyalizmin herhangi bir siyasal biçiminin çerçevesi içinde geliştiğini ve bunların tümünü kendisine bağımlı kıldığını gösterir. Bu bakımdan, demokrasinin biçimlerinden birinin ‘gerçekleştirilemez’ olduğunu iddia etmek temel teorik yanılıdır.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol yayınları, Sf. 156)

Emperyalizmin tahakkümüne ve ulusal baskıya karşı mücadele ve bu mücadelenin temel talebi olan ulusların kendi kaderini tayin hakkı, sanıldığı aksine emperyalist devletlerin hoşgörüsü ve ezen ulus temsilcilerinin onayı ile gerçekleşebilecek bir hak değildir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı başta proletarya olmak üzere ezen ulus ve ezilen ulus halklarının ortak devrimci mücadelesi ile hayata geçebilecek bir haktır. Bu mücadele demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Demokrasi mücadelesi de sosyalizm mücadelesi için olmazsa olmazdır.

“proletarya, demokrasi uğruna, her açıdan tutarlı bir devrimci savaşım yürütmeden, burjuvaziye yenmeye hazır bir duruma gelemez.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf.143)

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı konusunda ikinci yanlış anlama da bu hakkın zorunlu olarak bir ulusun ayrı bir devlet kurmasını gerektirdiği görüşüdür. Oysaki ulusların kendi kaderini tayin hakkı, ayrı bir devlet kurma özgürlüğünü öngördüğü gibi, başka bir ulusla tek bir devlet çatısı altında yaşamayı veya federasyon tarzı bir birlikteliği de öngörür. Sorun ulusun kendi

tercihini özgürce, herhangi bir müdahale olmaksızın yapabilme hakkının olmasıdır. Ulusların kendi kaderini tayin hakkının özü ulusun kendi kararını verme hakkını savunmak ve emperyalist yağma ve ulusal baskı siyasetine karşı çıkmaktır.

Örneğin Çarlık Rusya'sında ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunan Bolşevikler, ulusların ayrı bir devlet olarak örgütlenmelerini savunmuyorlardı. Bolşevikler bütün uluslara ayrı bir devlet kurmak da dâhil kendi kaderini özgürce tayin etme hakkını savunuyorlardı. Ayrı bir devlet kurma hakkı, bir ulusun kesin olarak diğer ulustan ayrılmasını öngörmez. Ulus isterse, ayrılma hakkına sahip iken diğer ulusla birleşme yönünde irade belirtebilir. Ayrılma hakkının olması, ulusun kesin ayrılacağı anlamına gelmez. Bu ulusun kendi karar vereceği meseledir. Bu bir çiftin boşanma özgürlüğüne benzer. Çiftin boşanma hakkının olması, çiftin kesin olarak birbirinden ayrılacağı anlamına gelmez.

Sonuç olarak; ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ulusal sorunun tek gerçek çözümüdür. Marksistler her koşulda ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar. Bu talep sadece sosyalizmin gerçekleşmesinden sonra savunulacak bir talep değil, bugün uğruna mücadele edilecek bir taleptir.

7 Ulusal Sorunda Proletaryanın Görevleri

Ulusal sorun emperyalizm aşamasında tipik bir sorundur demiştik. Çünkü emperyalizmin eğilimi, ulusları baskı altına almak ve sömürgeleştirmektir. Bu emperyalizmin varlık koşulu yani doğası gereğidir.

Proletarya ve onun komünist öncüsünün programı ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunur demiştik. Ama proletaryanın ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunması demek, ulusun kesin olarak ayrılmasını savunmak anlamına gelmez. Çünkü ulusun ayrı bir devlet kurması her zaman o ulusun ve tüm dünya proletaryasının çıkarlarına denk düşmez. Proletaryanın çıkarları bazı durumlarda ulusların eşit ve özgürce birlikteliğinden bazı durumlarda ise ulusların ayrı bir devlet örgütlenmesi içinde bulunmasındadır. Ama proletarya ve onun komünist öncüsü bu değerlendirmeyi uluslara dayatmaz, her koşulda ulusların kaderlerini tayin hakkını tanır. Ama kendi bağımsız politika, propaganda ve platformundan da ödün vermez. Örneğin, Çarlık Rusya'sında Bolşevikler ulusların kendi kaderlerini özgürce tayin etmesinden yanayken, diğer yandan da ulusların bir arada eşit haklar temelinde özgürce yaşamasını savunuyorlardı. Yine aynı dönemde Bolşevikler Türkiye'nin emperyalizmden kurtuluşunu ve ayrı bir devlet olarak örgütlenmele-

rini savunuyorlardı.

Şimdi sorunu biraz daha yakından inceleyelim:

Emperyalizmin sömürüsü altındaki ülkelerde ulusun kendi kaderine tayin hakkı, emperyalizmin tüm ekonomik, siyasi ve askeri gücünün ülkeden kovulmasını gerektirir. Sömürge ulusların birçoğu zaten kendi devletine sahip durumdadır. Bu ülkelerde sorun anti-emperyalist-demokratik veya sosyalist devrimlerle ülkenin bağımsızlığının sağlanmasıdır.

Sorunun daha karışık yönü, ikinci tip yani ezen ulusun egemen olduğu çok uluslu devletlerde kendini gösterir. Proletarya çok uluslu devletlerdeki ulusal sorunda neyi savunur?

“Demek ki, kendi kaderini tayin etme hakkı, ulusal sorunun çözümünde zorunlu dayanak noktasıdır.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 70)

Her şeyden önce tekrar belirtilmelidir ki, proletarya her koşulda ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunur. Ulusun bu hakkını engelleyen her türlü ulusal baskıya karşı amansızca savaşır. Bunun yanında, devlet çatısı altındaki bütün ulusların eşit haklar temelinde, gönüllülük temelinde birliğini savunur ve buna göre propaganda yürütür. Yani proletaryaya göre boşanma hakkı olmalıdır, ancak eşler eşit haklar temelinde ve gönüllü bir şekilde bir arada bulunmalıdırlar. Proletaryanın ve halkaların çıkarına uyan budur.

Ulusal baskının amacı bölümünde, ulusal baskı siyasetinin amacını ortaya koymuştuk. Ulusal baskı halkaları birbirine düşman ederek birleşmesini ve burjuva düzene karşı ortak mücadelesini engellemeyi hatta işçi sınıfı ve halkları ‘ulusal’ dava uğruna kendi kuyruğuna takmayı amaçlar demıştik. Proletaryanın bu siyasete karşı devrimci programı, her türlü ulusal baskıya son verilmesi, dil ve kültür üzerindeki baskıların kaldırılması, anadilde eğitim, oy verme, kimliğinin tanınması gibi ulusal hakların güvence altına alınarak bütün ulusların eşitliğinin sağlanmasını öngörür. Ulusların ancak böyle bir eşitlik temelinde ve olmazsa olmaz bir koşul olarak ulusların gönüllülüğü ve halkaların kardeşliği temelinde bir arada yaşamasını savunur. Çünkü ancak böyle bir kardeşlik ve birlik her milliyetten işçi sınıfı ve ezilen halkın kapitalizme karşı birleşmesinin ve onu yıkmasının yolunu açar. Ancak böyle bir kardeşlik ve birlik, ezen ulusun milliyetçiliğinin halklarını birbirine düşman eden zehrini etkisiz hale getirir. Ve ancak böyle bir birlik ülkenin tam demokratlaşmasını, emperyalizmden kurtuluşunu ve sosyalizme yürüyüşünü hızlandırır.

“Demek ki, ülkenin tam demokratlaştırılması, ulusal sorunun çözümünün temeli ve koşuludur.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 69)

Bu programın mantıksal sonucu ulusların eşit-gönüllü birliğinin sağlandığı bir özerkliktir. Bir ulus olma yeterliliğini sahip olmayan azınlıklar içinse bütün ulusal hakların güvence altına alınmasıdır. Ve son olarak bütün bunların ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı çerçevesinde gerçekleştirilmesidir. İşte proletaryanın çok uluslu devletlerdeki programı budur.

“Bu özerklik, bireyleri uluslar bakımından sınırlamaz, ulusal engelleri pekiştirmez.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 71)

“Sorunu derinlemesine incelememiş olanlar, ezen ulusların sosyal-demokratları ‘ayrılma hakkı’ üzerine ısrar ederlerken; ezilen ulusların sosyal-demokratları ‘birleşme özgürlüğü’ üzerinde direnmelelerinin çelişki olduğunu düşünürler. Ama biraz düşününce, enternasyonalizme ve bugünkü durumdan hareket ederek ulusların bir-biriyle kaynaşmasına varabilmek için başka yolun olmadığı, olmayacağı anlaşılır.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf.179)

Proletarya ve halklar arasında güvensizliği ve düşmanlığı şöyle veya böyle yayan milliyetçi-ayrılıkçılık yerine halklar arasında güveni, kardeşliği ve birliği sağlayan enternasyonalist bir program. Proletaryanın programı bundan başkası olamaz.

Böyle bir programın ezen ulus işçileri ile ezilen ulus işçilerinin tam birliğini öngördüğünü söylemiştik. Bu birlik iyi yönlü bir propagandayı gerektirir. Ezen ulus işçilerine, kendi ulusu tarafından baskı altına alınan ulusun ayrı bir devlet kurma hakkı da dahil kendi kaderlerini tayin hakkını tamamları yönünde bir propaganda, ezilen ulus işçilerine kurtuluşun ezen ulus işçileriyle birleşme ve bir arada yaşama ile gerçekleşeceği yönünde bir propaganda.

“Proletarya, ‘kendi’ ulusu tarafından ezilen sömürgeler ve uluslar için siyasal ayrılma özgürlüğü istemelidir.” (...) “Bir yandan da, ezilen ulusların sosyalistleri, ezilen ulusun işçileriyle, ezen ulusun işçilerinin tam ve kayıtsız şartsız birliğini, örgütsel birlik dâhil olmak üzere, savunmalı ve uygulamalıdır.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf.139-140)

İşte böyle bir propaganda işçiler ve halklar arasında kardeşçe birliği, enternasyonalizmi kurabilir ve ortak düşman olan egemen sınıflara karşı ortak mücadeleyi yaratabilir. Aksi taktirde, halklar arasında milliyetçilik ve düşmanlığı yayan ezen ulus milliyetçiliği, ezen ulus işçilerine güvensizliği öngören ve kendi burjuvazisi ile ‘kurtuluşu’ savunan ezilen ulus milliyetçiliğinin egemen olması; böylece halkların birbirine düşmanlaşması engellenemez. Lenin enternasyonalist propagandanın önemini şöyle belirtir:

“Bu olmadan, burjuvazinin her türden entrikaları, kalleşlikleri ve hileleri karşısında proletaryanın bağımsız siyaseti savunulamaz ve işçi sınıfı, öteki ülkelerin işçileriyle sınıf dayanışmasını gerçekleştiremez.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf.140)

8 Proletaryanın Ezilen Ulus Milliyetçiliği Karşısındaki Tutumu

Proletarya için her türden milliyetçilik aynı kefeye konmaz. Milliyetçilik vardır, milliyetçilik vardır. Mesela, Arnavutluk Ulusal Kurtuluş Savaşına destek veren milliyetçiler, o dönemin koşullarında ilerici bir rol oynadılar. Ama bu savaşa destek vermeyen, sürekli oyalamalar içerisinde bulunan Arnavut milliyetçileri gerici bir rol oynadılar. Keza ülkemizdeki ulusal kurtuluş savaşında ilerici bir rol oynayan Kemalist milliyetçiler, kurtuluş savaşından sonra gerici bir rol oynadılar.

Milliyetçilik, örnekte de görüldüğü gibi bazen ilerici bazen de gerici bir rol oynayabilir. Bunu, içinde bulunulan tarihsel dönem ve koşullar belirler. Ancak, milliyetçiliğin ilerici veya gerici rol oynaması, onun diğer halklara karşı bir güvensizlik, uluslararası işçi sınıfı arasında düşmanlık, egemen sınıflara karşı halkaların birlik ve dayanışmasını engelleyen bir görüş olduğu gerçeğini değiştirmez.

“En ‘adil’, ‘saf’, en ince ve en uygarı olsa bile, Marksizm milliyetçilikle bağdaşmaz.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf.31)

Proletarya iki tür milliyetçiliğe; hem ezen ulus milliyetçiliğine hem de ezilen ulus milliyetçiliğine karşı enternasyonalizmi, ezen ve ezilen ulus işçilerinin birliğini, halkların ortak mücadelesini savunur. Bu proletaryanın, her iki tür

milliyetçiliği aynı kefeye koyduğu, ikisine de aynı ölçüde yaklaştığı anlamına gelmez.

Ezen ulus milliyetçiliği diğer ulusların baskı altına alınmasını, onların hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmasını ve bunun askeri baskı ve zorla uygulanmasını içerir. Halkların özgür gelişimini engeller. Onun programı, diğer ulusları ezmek, onları kendi sınırları içerisinde kan ve silah zoruyla tutmak ve haklarını yok saymaktır. Bu yüzden proletarya ezen ulus milliyetçiliği ile asla bir araya gelmez, tersine ezen ulus milliyetçiliği ve ulusal baskıya karşı sürekli olarak savaşır. Çünkü ezen ulus milliyetçiliği tarihsel olarak gericedir.

Ezilen ulus milliyetçiliğini değerlendirmeden önce onun hangi koşullarda ortaya çıktığını ve nasıl bir tarihsel zorunluluk olduğunu ortaya koymak gerekir. Çok uluslu devletlerde ezilen ulus milliyetçiliği, kapitalizmin gelişmesi ve farklı bölgelerdeki farklı etnik kökene veya kültüre sahip halkların bir ulus olarak ortaya çıkması ile başlamıştır. Yani kapitalizmin gelişmesi halkların uluslaşma sürecini hızlandırmıştır. Bu yüzden ezilen ulus milliyetçiliği kapitalizmin gelişmesinin kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıkan tarihsel bir olgudur. Emperyalizmin tipik devleti ulus devlet olduğundan uluslaşma ve ulus devlete yönelim, emperyalizmden kopmayı ve üretici güçlerin gelişiminin önünü açtığı sürece ilerici bir olgu olmuştur. Kapitalizmin gelişiminin hızlandığı 19. yy'ın sonu ve 20. yy'ın başı uluslaşmanın ve ulus devletlerin kurulmasının arttığı yıllar olmuştur.

Kapitalizmin gelişmesi bir yandan farklı ulusları tek bir ulus olarak birleştirip kaynaştırırken, diğer yandan da ayrı ulusları doğurmuştur. Bu süreçte belirleyici olan halkların içinde bulunduğu koşullar ve iktisadi etmenlerdir. Tarihsel bir olgu ve zorunluluk olan uluslaşma, yine tarihsel bir zorunluluk olarak ezilen ulus milliyetçiliğini ortaya çıkarmıştır. Çünkü ezen ulus milliyetçiliği ve ulusal baskı bu uluslaşma sürecinin önünde engel durumundadır.

Ezilen ulus milliyetçiliğinin programı, kendi ulusunun dil ve kültürü üzerindeki baskının kaldırılması, kendi dilinde eğitim, özerklik, bağımsızlık gibi ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı çerçevesinde taleplerden oluşur. Ulusal baskıya karşı bir tepki niteliğindedir. Elbette sosyalist bir tepki niteliğinde değildir. Onun burjuva veya küçük burjuva karakteri en fazla ulusal-demokratik bir programa izin verir. Ezilen ulus milliyetçiliği sözde 'sosyalist' söylemler kullansa da, sosyalizmin ideallerinden az veya çok etkilense de, onun burjuva veya küçük burjuva sınıfsal niteliği, halklar arasında güvensizlik ve düşmanlık yayan içeriği değişmez. Ama onun ulusal-demokratik programı ilericedir. Bu yüzden demokrasi mücadelesinde, ulusların kendi kaderini tayin hakkı için savaşımında ezilen ulus milliyetçiliği proletaryanın müttefikidir.

Proletarya ezilen uluslara önderlik edebildiği sürece bu müttefiklik sosyalizm mücadelesinde de devam edebilir. Çünkü sosyalizm, ulusların kendi kaderini tayin hakkının gerçek anlamda uygulanabileceği tek sosyo-ekonomik sistemdir. Ama genel olarak ezilen ulus milliyetçiliği, proletaryanın demokrasi ve demokratik devrim mücadelesinde müttefikidir.

“Eğer ezilen ulusun burjuvazisi, ezen burjuvaziye karşı savaşırsa, biz, her zaman ve her durumda, herkesten daha kararlı olarak bu savaşın yanındayız; çünkü biz, zulmün en amansız ve en tutarlı düşmanlarıyız.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 69)

Bu ittifak, proletaryanın ve onun komünist öncüsünün ezilen ulus milliyetçiliğine kapıldığı anlamına gelmez. Sorun demokrasi ve demokratik devrim mücadelesinde bütün ezilen unsurları bir araya getirmek ve top yekûn egemen sınıfların karşısına çıkarmaktır. Örneğin 1917 Şubatında köylülüğün tümü ile ittifak yapılmıştır. Yani kır burjuvazisi de bu ittifaka dâhildir (bugün için imkânsızdır). Çünkü sorun demokratik devrimin programı etrafında bütün güçleri birleştirmektir. Bu örnekte anlatılmak istenen bugün kır burjuvazisi ile ittifak yapılması gerektiği değil, bütün ezilen güçleri birleştirilmesi sorunudur. Lenin ‘ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmak, ezilen ulus milliyetçiliğini desteklemeye eşittir’ diyen Rosa Lüksemburg’u şöyle eleştirir:

“Birinci iddia, Kautsky’nin hemen hemen yirmi yıl önce yürütülemez bir biçimde tanıtlamış olduğu gibi, kendi milliyetçiliğinden ötürü başkalarını suçlama halidir; çünkü ezilen ulusların milliyetçiliğinden korkmakla Rosa Lüksemburg, gerçekte Büyük-Rusların kara-yüzler milliyetçiliğinin oyununa gelmektedir” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 73)

Ancak proletarya ezilen ulus milliyetçiliğine karşı mücadele etmeden ezilen ulus proletaryasının bağımsız bir siyaset izlemesini sağlayamaz.

“Böyle bir savaşım olmadan, ezilen ulusların proletaryasının, bağımsız bir siyaset izleyebileceği, ortak düşmanın devrilmesi için savaşımında, egemen ülkelerin proletaryası ile sınıf dayanışmasına gidebileceği düşünülemez.” (Stalin, Leninizmin İlkeleri, Sol Yayınları, Sf. 65)

Yani proletarya ezilen ulus milliyetçiliği ile mücadeleyi de elden bırakamaz. Bu Ekim devrimi öncesinde ittifak yapılan küçük burjuva devrimcileri (sol

sosyalist-devrimciler) ile olan durum gibidir. Hem ittifak çünkü ortak talepler vardır; hem mücadele çünkü proletarya diktatörlüğü noktasında anlaşma sağlanamaz. Sorun proletaryanın diğer ezilen sınıf, katman ve uluslara önderlik edip edemeyeceği sorunudur.

Proletarya ezilen ulus milliyetçiliğine böyle bakar. O belli koşullar altında ilericidir. Proletarya önderlik edebildiği sürece demokratik devrimin (hatta sosyalist devrimin de olabilir) müttefiklerindedir. Bu yüzden proletarya ezilen ulusun halkı ile birlikte kurulu düzenin karşısına dikilir.

Bütün bunlardan sonra bir yanlış anlamaya değinmek gerekir. Genel bir bakış açısı, ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliğini aynı kefeye koyarak ikisine de faşizm etiketini yapıştırır. Evet, faşizm milliyetçiliği en şoven biçimiyle kullanır. Ancak bu her milliyetçiliğin faşist milliyetçilik olduğu anlamına gelmez. Bu yüzden ezilen ulus milliyetçiliği ile Türk faşizmini aynılaştıran ve faşizm olarak etiketleyen bakış açısı yanlıştır. Ezen ulus milliyetçiliği gericedir, baskıcıdır; ancak ezilen ulus milliyetçiliği demokratik istemleri savunur, koşullara göre ilericidir.

Proletarya ulusal sorunu sınıf mücadelesinden ayrı olarak ele almaz. Ulusal sorunun çözümünü proletaryanın devrimci mücadelesinin çıkarları açısından ele alır. Yani ulusal sorunun çözümünü sosyalizm mücadelesinin çıkarları çerçevesinde ele alır. Sosyalist perspektifini kaybetmez. Ulusal sorunun en uygun çözümü proletarya açısından sosyalizm yolunu açan çözümdür. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı bu çerçevede proletaryanın ulusal sorunu çözümünde temel noktadır.

9 Bir Ulusal Sorun Olarak Kürt Sorunu

Yukarıda genel teorik çerçeveyi çizdik. Şimdi ulusal sorunu, ülkemizdeki Kürt sorunu özelinde inceleyelim.

Kürt halkı Ortadoğu'nun en eski halklarından birisidir. Varlığı MÖ 2000 yıllarına kadar dayanır. İlk yazılı Kürt eserlerine 11 yy'da rastlanır.

Kürt sorununu görmezden gelen 'Kürtler bir ulus değildir' veya 'Kürt diye bir şey yoktur; onlar da Türktür' önermeleri ezen ulus milliyetçiliğinin yani ülkemizdeki Türk milliyetçiliğinin en temel önermelerindedir. Çünkü Kürt ulusu yoksa Kürt sorunu da olamaz. Aslında yukarıda değindik. Tekrara düşmek pahasına kısaca yineleyelim. Ulus, kapitalizmin ilk dönemlerinde ortaya çıkan bir olgudur. Kapitalizmin gelişmesi ile bazı halklar kendi özel koşullarında ayrı bir ulus haline gelmişler bazıları ise diğer uluslarla

kaynaşarak tek bir ulusta bütünleşmişlerdir. Stalin'e göre bir topluluğun ulus olmasının koşulları belli bir toprak parçasında bulunmak, ortak dile sahip olmak, iktisadi ve kültürel birliktir. Kürt ulusu ayrı bir dile, Kürt nüfusunun yoğun olarak bulunduğu bir toprak parçasına (Dehap'ın oylarının dağılımına bakarsak bunu kolaylıkla görebiliriz), çok zengin bir kültüre (müzik, şiir, halkoyunları vb. alanlarda zengin bir kültürel birikim yaratılmıştır) ve bu süreci oluşturan iktisadi birliğe sahiptir. Bunun tersini iddia etmek ya düpedüz saçmalamak ya da burjuvaziye kuyruk olarak bir halkı açıktan inkâr etmektir. Bu yüzden Kürt ulusu tarihsel olarak ortaya çıkan bir olgudur, nesnel bir gerçekliktir.

Kürt ulusu bu ülkede devletin kurucu ve egemen uluslarından birisi midir yoksa ezilen bir ulus mudur? Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne (yakın bir zamana kadar), hiçbir yasada Kürt halkının varlığı, bir ulus olma niteliği ve bundan kaynaklanan haklarından bahsedilmemiştir. Kürt varlığı dolayısıyla da Kürt ulusunun demokratik haklarından söz edilmemiştir. Türk devletine göre Kürt ulusu, Kürt ulusunun hakları diye bir şey yoktur. İşte bir ulusu yok saymak, onun haklarını yok saymak ve baskı altına almak, Kürt ulusunun ezilen bir ulus olmasının sebebi budur. Bu politika bir hata değil, Türk burjuvazisinin kendi iktidarını devam ettirmek amacıyla uyguladığı bilinçli bir ulusal baskı siyasetidir. Varlığı tanınmayan, hakları söz konusu olmayan, haklarını istediği zaman katledilen bir ulus olarak Kürt ulusu ve bir ulusal sorun olarak Kürt sorunu ülkemizde mevcuttur.

Kürt halkının inkârı yeni bir olgu değildir. Lozan görüşmeleri sırasında İsmet İnönü Kürt ve Türk halkının temsilcisi olduğundan bahsetmişti. Ama kurtuluş savaşı kazanıldıktan sonra Türkiye Cumhuriyeti resmi tarihinde Kürt ulusu ve Kürt kimliği yoktur. Bu politikayı Atatürk şöyle ifade etmiştir:

”Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye Halkı’na Türk Milleti denir.” (Atatürk)

Yani Türkiye’de herkes Türk’tür. Türk olmadığını söyleyen, kendisinin Kürt olduğunu söyleyen bir ulus varsa, bu ulusun bir de ulusal-demokratik nitelikli talepleri varsa kendi kaderini tayin etmek istiyorsa; işte o zaman o halk bombalanır, sürülür, işkenceden geçirilir, katledilir. Ülkemizdeki Türk milliyetçiliğinin Kürt halkına karşı tutumu budur.

Oysaki her ulus, ulus olmanın gereği olarak kendi dil, kültür ve geleneklerini yaşamak, ulus olmaktan kaynaklanan haklarını kullanmak ister. Kürt ulusunun yaptığı da budur ve meşrudur, haklıdır. Türk egemen sınıfları ise bu taleplerin karşısında 1925 Şeyh Said isyanından başlayarak, Ağrı isyanı,

Dersim isyanı ve 1980 sonrası yükselen Kürt hareketine karşı bir katliama girişmiş, bu topraklarda en insanlık dışı uygulamaları hayata geçirmiş, on binlerce insanı katletmiş, halkların arasında milliyetçilik zehrini yayarak halkları birbirine kırdırmıştır. Türk milliyetçiliğinin ve ulusal baskı siyasetinin neler yaptığı, hangi uygulamaları hayata geçirdiği, Kürt ulusuna karşı nasıl bir katliama giriştiği artık burjuva tarihçilerinin bile ya utana-sıkıla kabul ettiği ya da övünerek anlattığı bir gerçektir. Genel Kurmay başkanı Hilmi Özkök'ün her fırsatta 'tarihimize bakın' tehdidini savurması, bu inkâr, işkence, katliam ve baskı politikasının kendi ağzından itirafıdır.

10 Kürt Sorunu Acil Bir Sorun mudur?

Kürt sorunu iki yönden acil çözülmesi veya çözümü için mücadele edilmesi gereken bir sorundur.

Birincisi; Kürt halkı yıllardır tanınmayan, resmi belgelerde adı dahi geçmeyen bir halktır. Resmi tarihte adı geçmeyen bir halkın dilini kullanma, kültürünü yaşatma, kendi dilinde eğitim yapma gibi hakları elbette olamazdı, zaten olmadı. Kürt ulusu kendi ulusal haklarını ve kimliğini savundukça baskı altına alınmış, katledilmiştir. Hem ulusal baskı siyaseti altında ezilen hem de sınıfsal olarak ezilen Kürt işçi sınıfı ve emekçileri katmerli bir sömürü altındadır. O zorla (asker, korucu zoruyla) başka bir dili konuşmaktadır. Zorla başka bir dilde eğitim almaktadır. Zorla kendi kültürü yasaklanmaktadır. Bu koşullarda yaşayan Kürt işçi sınıfı ve emekçileri için sınıfsal taleplerinin dönemsel olarak geriye 'itilmesi', işçi sınıfının çıkarlarına olmasa da, tarihsel bir zorunluluktur. Çünkü ulusal baskı siyaseti, bu siyasete karşı ulusal bir tepkiyi de doğurur. Kürt işçi sınıfı ve emekçileri böyle bir ulusal baskı altında iken bir sınıf olarak özgürce gelişmesi ve siyasal sınıf bilincine kavuşması daha zordur. Kendi ulusal hakları baskı altına alınmış, kendi kimliği baskı altına alınmış bir ulusun özgürce gelişimi beklenemez.

“Böyle bir durum, egemenlik altında yaşayan uluslar proletaryasının manevi güçlerinin özgürce gelişmesini engellemekten başka bir sonuç veremez. Toplantı ve konferanslarda anadilini konuşmasına izin verilmezken, okulları kapatılırken, Tatar ya da Yahudi işçinin manevi yeteneklerinin tam gelişmesinden ciddi olarak söz edilemez.” (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Yayınları, Sf. 24)

Ulusal baskı başta Kürt işçi ve emekçileri olmak üzere Kürt ulusu üzerinde zorbalık demektir. Kendi hak ve taleplerini savunan Kürt halkının işkenceden geçirilmesi, aşağılanması ve katledilmesi anlamına gelir. Bu yüzden bu sorun çözülmesi gereken acil bir sorundur.

İkincisi; Kürt sorunu ve bu sorunun temeli olan ulusal baskı siyaseti, ezen ulus milliyetçiliğinin egemen olması anlamına gelir. Ezen ulus milliyetçiliği, egemen sınıflar tarafından ezen ulusun işçi sınıfını zehirlemek ve diğer uluslara karşı kışkırtmak için kullanılır. Ezen ulus milliyetçiliğine karşı ezilen ulus saflarında, ezilen ulusun burjuvazisinin önderliğinde karşıt bir milliyetçilik gelişir. Proletarya açısından temel sorun bu noktada başlar. Ezen ulusun işçi sınıfı ve ezilen ulusun işçi sınıfı milliyetçiliğin etkisinde kalarak birbirine düşman hale gelmiştir. Yani Türk işçi sınıfı ve Kürt işçi sınıfı, daha genel ele alırsak Türk halkı ile Kürt halkı birbirine 'düşman' hale gelir.

Burada asıl görev, Kürt halkı üzerinde ulusal baskı siyasetini uygulayan Türk burjuvazisine karşı Türk işçi sınıfının mücadele etmesidir. Çünkü Türk burjuvazisi ve egemen sınıfları, kardeş Kürt halkını ulusal baskı ile ezerken Türk işçi sınıfı 'kendi' burjuvazisinin etkisinden kurtulmalı ve Kürt işçi sınıfı ile birleşmelidir. Bu da Türk işçi sınıfının Türk milliyetçiliğinin etkisinden kurtulması ve enternasyonalist sınıf bilincine sahip olması ile gerçekleşebilir.

Benzer şekilde Türk egemen sınıflarına olan tepkiden yararlanan Kürt burjuvazisi de Kürt işçi sınıfı ve emekçilerini kendine yedekler. Böylece egemen sınıflara olan tepkiyi Türk işçi ve emekçilerine karşı bir tepki olarak genişletir. Kürt işçi sınıfı da 'kendi' burjuvazisinin etkisinden kurtulmalı ve Türk işçi sınıfı ile birleşmelidir.

Türk ve Kürt işçi sınıfının önderliğinde Kürt ve Türk halkının birleşmesi ve egemen sınıflara karşı mücadele etmesi devrimin ilk koşuludur. Halkların birleşmesi: İşte temel sorun... İster demokratik ister sosyalist devrim olsun, bu devrimlerin hayata geçebilmesi için temel koşullardan birisi halklar arasındaki önyargı ve düşmanlıkların ortadan kaldırılmasıdır. Bu sağlanmadan devrim olmaz.

Ülkemizde, aslında bu tespiti fazla açıklamaya gerek yok; çünkü her gün yaşanıyor. Ne zaman bir fabrikada mücadele yükselse, sermaye işçileri birbirine kışkırtmak için Türk-Kürt düşmanlığı yaymaya çalışır. Türk işçileri Kürt işçilere, Kürt işçileri de Türk işçilere karşı milliyetçilikle zehirler. Böylece işçilerin birliğini ve ortak mücadelesini engeller, işçileri birbirine düşürür ve kazanan da sermaye olur. Yine ülkemizde ne zaman sınıf hareketi, emekçilerin hak alma mücadelesi, demokratik ve siyasal mücadele yükselse hemen gündeme Kürt sorunu getirilir. Kürt düşmanlığı körüklenir. Böylece

emekçiler Kürt düşmanı siyasete yedeklenerek hak alma mücadelesi ve siyasal mücadelenin hedefleri saptırılır veya tamamen mücadele bastırılır.

Ülkemizde bırakın devrimi, işçi sınıfı ve emekçi hareketinin elle tutulur düzeyde bir kazanımı için dahi Türk ve Kürt halklarının kardeşliği sağlanmalı, halklar birleşmeli ve egemen sınıfların karşısına dikilmelidir.

İşte Kürt sorununun çözülmesinin aciliyetinin ikinci sebebi budur. Kürt sorunun varlığı Kürt ve Türk işçi sınıfı ve halklarının birleşmesinin ve egemen sınıflara karşı ortak mücadelenin engeli durumundadır. Kürt sorunun çözümü ise (daha ileride ayrıntılarıyla değineceğiz) ülkenin tam demokratlaşmasıyla yani halkların ulusal önyargılardan kurtulup birleşmesiyle mümkündür.

Kısacası Kürt sorunu halkların birleşmesi önündeki en büyük engellerden birisidir. Kürt sorunu çözülmeden veya Kürt sorununun çözümünü de kapsayan bir demokrasi (demokratik devrim) mücadelesi verilmeden sosyalizmin zaferinden söz edilemez. İşte Kürt sorununun önemi buradan kaynaklanır.

11 Kürt Ulusal Sorununda Proletaryanın Çözümü

Kürt ulusal sorunu Türk milliyetçilerinin için başa bela, her yerde ortalığı karıştıran bir sorun, Kürt milliyetçileri açısından ise dünyanın en önemli sorunudur. Oysaki ulusal sorun emperyalizm koşullarındaki tipik sorunlardan birisidir. Sadece ülkemize özgü değildir. Kürt sorunu ise çok uluslu devletlerdeki ezen ulusun ulusal baskısının bir örneğidir. Bu yüzden ne ‘Türklerin başına bela olmuş, görülmemiş bir sıkıntıdır’ ne de ‘Sadece Kürtlerin karşılaştığı bir sorundur’. Ülkemizdeki biçimiyle ulusal sorunun örnekleri tarihte ve günümüzde birçok yerde görülmüştür ve görülmektedir. Çarlık Rusya’sında baskı altına alınan Ukraynalılar, Polonyalılar, Beyaz Ruslar, Tartarlar, Gürcüler ve daha birçokları; Avusturya-Macaristan’da ezilen Slavlar, Almanlar; İngiltere’de İrlandalılar, Yugoslavya’da Hırvatlar, Bosnalılar, Arnavutlar, Kosovalılar; Gürcistan’da Ahbazyalılar; Meksika’da Zapatistalar ve daha dünyanın pek çok ülkesinden örnekler verilebilir. Bu yüzden uluslararası komünist hareketin tarihi bu konuda oldukça zengin ve öğreticidir.

“Ama proletarya için bu istemler” (ulusal istemler) “sınıf savaşımının çıkarlarına bağlıdır.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 67)

Proletarya, her soruna, her olgu ve olaya sınıf mücadelesi perspektifinden yani proletarya diktatörlüğünün (sosyalizmin) çıkarları açısından bakar ve çözüm yolunu ortaya koyar. Böylece sözde ‘halkçı’lardan, günlük geçici ‘çözüm’lerle halkı aldatanlardan ayrılır. Sorunu ‘ahlaki ilkeler’ veya ‘evrensel gerçekler’ ile değil, tarihsel evrim ve bulunduğu koşullar içerisinde inceleyerek çözümünü sunar. Bu yüzden, proletaryanın çözümü işçi sınıfı, ezilen sınıf ve ezilen halklar için tek tutarlı, tek gerçek çözümdür.

Yukarıda belirtmiştik, çok uluslu devletlerde proletarya ve onun komünist öncüsünün programı ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı çerçevesinde, eşit haklar ve gönüllülük temelinde ulusların birliğidir. Bu ulusal sorunun, halkları birbirine kırdırtan, halklar arasına düşmanlık tohumu serpen milliyetçi ‘çözüm’ün tersine; halkaların birleşmesini ve yakınlaşmasını sağlayan, işçi sınıfının enternasyonalist eğitimini öngören tek çözümdür.

Bu yüzden Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını tanımayan bir kişi bırakın sosyalist olmayı demokrat dahi olamaz. Kürt halkı Türk halkıyla eşit haklar temelinde bir arada yaşama ya da isterse ayrı bir devlet olarak örgütlenme hakkına sahiptir. Bu Kürt halkının özgürce karar vereceği, hiçbir dış müdahale ve baskıya yer vermeyen bir haktır. Kürt halkının ayrı bir devlet olarak örgütlenmesinden ödü kopan, ülke bölünüyor naraları atan ve bunu ‘sosyalizm’ çığlıklarıyla beraber savunan bir kimse Lenin’in belirttiği gibi ‘emperyalist ve alçak’tır. Burada Kürt halkının ‘bu topraklarda dili ve kültürüyle yaşayan biziz ve karar verme hakkı bizindir; eğer ayrı bir devlet kuracaksak bu sizin topraklarınızla olmayacak, bizim topraklarımızla olacaktır’ deme hakkı vardır ve haklıdır. Bunun tersini savunmak Kürt halkına zorla (askeri zorla, katliam ve baskıyla) başka bir iradeyi dayatmaktır. Bu da bugüne kadar devam eden inkârcı, baskıcı ve katliamcı politikanın kendisidir. Resmi ideoloji ve milliyetçi propagandanın Türk işçi ve emekçileri arasındaki etkisi, yüzyıllardır Kürt halkının yaşadığı toprakları ‘kendi’ toprağı (daha doğrusu kendi burjuvazisinin toprağı) olarak görmesinde etkilidir. Ama birisi bunu ‘sosyalizm’ adına yaparsa, o burjuvazinin kuyruğuna ve sömürgeci emellerine aldanmış/alet olmuş bir milliyetçiden başka bir şey değildir.

Ancak Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı olması, ayrı bir devlet kurma hakkı olması, ayrı bir devlet kurmanın Kürt proletaryası ve halkı açısından yararlı olduğu anlamına gelmez. Çiftin boşanma hakkı vardır ama çiftin boşanması her zaman doğru değildir. Kürt proletaryasının ve halkının, milliyetçi bir programı savunan Kürt burjuvazisinin etkisinden kurtulması ve kendi bağımsız sınıf politikası ile hareket etmesi gerekmektedir. Kürt proletaryasının sınıf politikası onun Türk proletaryası ile birleşmesini, ezilen sınıf ve ulusları harekete geçirerek devrime yürümesini gerektir. Proletaryanın

doğru politikası, sosyalizmin yolunu açan ve ona hizmet eden çözüm yolu budur. Bu da ülkenin emperyalizmden kurtuluşunu ve tam demokratlaşmasını öngörür. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde, eşit haklar temelinde gönüllü birliği, Kürt sorununun gerçek, tam demokrat ve tutarlı çözümü budur. Ancak bu çözüm hakların enternasyonalist eğitimini öngörür ve milliyetçilik zehrinin etkisini bertaraf eder.

12 Kürt Milliyetçiliğinin İki Programı ve Eleştirileri

Bu bölümde, sadece Kürt milliyetçiliğinin değil, genel olarak ezilen ulus milliyetçiliğinin iki programından bahsedeyeğiz. Birincisi; bağımsız bir devleti temel alan devrimci program, ikincisi ulusal hakları temel alan reformist programdır.

Birinciden başlayalım. Bu program aynı zamanda Kürt ulusal hareketinin uzun süre programı olarak kalmıştır. Kürt ulusu her ulus gibi sınıflardan oluşmaktadır. Burjuvazi, işçi sınıfı, köylülüğün yoksul-orta-zengin katmanları, hatta toprak ağaları; bütün bunlara bir de işbirlikçi Kürt burjuvazisi ve toprak ağalarını eklemek gerekir. Kürt ulusunu oluşturan bu sınıfların çıkarları elbette türdeş değildir. Örneğin, Kürt ulusal burjuvazisinin çıkarı bağımsız bir devlette, kendi pazarı üzerinde tam hâkimiyet kurmaktadır. Ama Kürt ulusunun büyük kısmını oluşturan Kürt işçi sınıfı ve emekçi köylülüğün çıkarı bağımsız bir ülkede feodal ağa ve burjuvazinin sömürüsü altında yaşamak değildir. Kürt emekçileri ve yoksullarının çıkarı hem ulusal sorunun çözümünde, hem de bu çözümün sosyal kurtuluşla yani yoksulluğun, işsizliğin ve her türlü baskı ve kötülüğün yok edilmesi demek olan sosyalizm ile birleştirmesindedir. Bu yüzden Kürt burjuvazisinin programı ile Kürt halkının, Kürt işçi ve emekçisinin programı farklıdır. Sorun hangi sınıfın diğer sınıfları yedekleyeyeğidir. Eğer Kürt ulusal burjuvazisi Kürt işçi ve emekçilerini yedeklerse ulusal hareket milliyetçi bir perspektifle, burjuvazinin dar çıkarlarına hizmet eden, halklar arasına milliyetçilik ve düşmanlığı yayan bir hareket olur. Eğer Kürt işçi sınıfı, diğer emekçi halk ve tabakaları yanına alırsa, sosyalizmin yolunu açan, Türk işçi sınıfı ile birleşen ve halkların kardeşliğini temel alan bir hareket olur.

Ayrı bir devlet kurmayı hedefleyen program, Kürt işçi ve emekçilerinin değil, kendi pazarına egemen olmak isteyen Kürt burjuvazisinin programıdır. Çünkü Türk işçi sınıfı ve Türk halkıyla birlik olmayı değil, tersine onlara güvensizliği, düşmanlığı yayarak ayrı bir devleti savunur. Kürt proletar-

yasının Türk proletaryası ile değil 'kendi' burjuvazisi ile birleşmesini ve ona kuyruk olmasını sağlar. Ayrı bir devlet kurmayı hedefleyen programın özü budur.

İkinci programa geçelim. Kürt halkının ulusal-demokratik taleplerini temel alan ama aynı devlet çatısı altında bu talepleri gerçekleştirmeyi hedefleyen programdır. Bu program Kürt ulusal hareketinin bugünkü programıdır. Bu program önüne ulusal-demokratik talepleri koyduğu ve bunlar için mücadeleyi örgütlediği için ilericidir. Ama bu program, ulusal sorunun çözümünü devrim sorununa bağlamamaktadır. Ulusal sorunun çözümünü egemenlerin vereceği haklara kısacası reformlara indirgemektedir. Ulusların kendi kaderini tayin hakkını atlayarak ulusal-demokratik reformlar ile 'çözüm' umundadır. Şiddete, işçi sınıfı ve emekçilerin, ezilen ulusların şiddeti olan devrimci şiddete tamamen karşı çıkmaktadır. Oysaki ulusların kendi kaderini tayin hakkını esas alan bir çözüm, var olan sınıf egemenliğinin bir demokratik devrimle yıkılmasını yerine demokratik halk iktidarının kurulmasını öngörür. Kısacası ulusal sorunun çözümü, reformlarla değil, ancak bir devrimle, Türk ve Kürt halkının ortak mücadelesi sonucu gerçekleşecek bir devrimiyle sağlanabilir. Bu program bu yüzden gerçek bir çözümü değil, yılmış burjuvazinin teslimiyetini dile getiren bir programdır.

Programın reformist olması onun talepler için mücadeleyi benimsemesinde değildir. Çünkü bugün dil üzerindeki baskıların kaldırılması, Kürt kimliğinin tanınması, anadilde yayın ve eğitim hakkı gibi talepler olmazsa olmazdır. Bu talepler için mücadele edilmelidir; Türk ve Kürt halkının ortak mücadelesi de sınıfsal taleplerle birlikte yukarıda bahsedilen talepler için mücadele edilerek sağlanacaktır. Hata, Kürt ulusal hareketinin bu talepler için mücadele etmesinde değil; ulusal sorunun çözümünü sadece bu taleplerin gerçekleşmesine indirgemesidir. Ulusal sorunun çözümü kendi kaderini tayin hakkından demokratik reformlara indirgenirse bir devrim de elbette gereksiz olur; ama bu sefer de ulusal sorunun çözümü gerçek anlamda sağlanamaz. Demokratik reformlarla yetinen Kürt ulusal hareketinin programının özü budur.

Kürt ulusal hareketinin emperyalist güçlerden demokrasi beklemesi, tekelci burjuva sınıfları demokrasinin temsilcileri olarak görmesi ise reformizmin diğer bir yüzüdür. Gerçek demokrasi ise, ancak Kürt ve Türk ulusunun birlikte mücadelesiyle, demokratik devrimle hayata geçirilebilir. Ama reformizme göre, demokrasi emperyalist burjuvazinin insanlığa bir armağandır.

13 Kürt Ulusal Hareketinin Niteliği

Her ulusal hareket gibi Kürt ulusal hareketi de burjuva demokrat bir harekettir. Talepleri olan dil ve kültürü üzerindeki baskıların kaldırılması, yayın ve anadilde eğitim hakkı, Kürt kimliğinin tanınması ilerici taleplerdir. Bu talepler, demokrasi mücadelesinin bir parçası ve demokratik devrimin hedeflerindedir.

Kürt ulusal reformist hareketi bugün bu talepler için mücadeleyi örgütleyerek ilerici bir rol onuyor. Bu yüzden proletaryanın müttefikidir. Çünkü bu talepler, proletaryanın demokratik devrim programının talepleridir aynı zamanda. Bugün için ilerici bir rol oynayan Kürt ulusal önderliği, devrimci bir bunalım döneminde, yığınların devrimci ayaklanmaya kalkışacakları bir dönemde anti-şiddetçi, 'barışsever', 'savaş karşıtı' reformist platformuyla gerici bir rol oynaması muhtemeldir. Bu durumda ya Kürt ulusal önderliği reformist çizgisinden vazgeçmeli, ya da Kürt işçi sınıfı ve emekçileri kendi bağımsız siyasetini izleyerek proletaryanın bayrağı altında gerçek kurtuluşa doğru yürümelidir.

Kürt ulusal önderliğinin reformist olması, gelecekte yalpalama ve karşı-devrimci konuma düşme ihtimali, bugün için onun ilerici özellikler taşıdığı ve demokrasi mücadelesinin bir parçası olduğu gerçeğini değiştirmez.

14 'Barış' Sorunu ve Bazı Tutumlar

Bugün Kürt ulusal önderliğinin ve hatta Kürt halkının temel talebi barış talebidir. Peki, Türk ve Kürt proletaryası ve onun komünist öncüsü açısından 'barış' talebinin anlamı nedir?

Bu soruyu cevaplamadan önce konuya sağ ve sol sapmanın bakış açısını ve bu anlayışların küçük burjuva niteliklerini sergileyelim.

Sağ sapma, Kürt ulusal hareketi karşısında sorumsuzdur. Ona göre ulusal hareket gereksiz, ulusal talepler ise yarımın işidir. Bugün ulusal taleplerde uğraşmak ezilen ulus milliyetçiliğidir onlara göre. Sağ sapma politik olarak ezen ulus milliyetçiliğinin yararına çalışır. Çünkü o ulusal hareketi suçlar. Ona karşı düşmanca tutum alır ve ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliğini aynı kefeye koyar. Oysaki kendisi ezen ulus milliyetçiliğinin batağna çoktan saplanmıştı. Sağ sapmanın görüşlerine, ilk aydınlar çağrısı örnek verilebilir. Aydınların çağrısında 'barış' talebi dillendirilmiştir. Ama nasıl bir barış? Sağ sapmaya göre Kürt ulusal hareketi suçludur,

ortalığı karıştırır ve terörün sorumlusu odur. Bu yüzden ulusal önderlik teslim olmalıdır, silahlarını bırakmalıdır ve böylece barış sağlanmalıdır. Ya devlet? Ulusal önderlik teslim olunca, devletin savaşaacağı kimse kalmamış olur, böylece de 'barış' sağlanır.

Sol sapma ise, sınıflar arasındaki ilişkiler, yığınların bilinç düzeyi ve güçler ilişkisini hesaba katmadan mutlak bir 'devrimci' savaş çağrısı ile barışa karşı çıkarlar. Bunlar 'devrimci'dirler kendilerince. Çünkü onlara göre zamanlı veya zamansız savaşmak devrimciliktir. Asıl olan silaha sarılmaktır. Yığınların bilinciymiş, sınıflar arasındaki güçler dengesiymiş; bunlar sol sapmaya göre anlaşılmaz, onun dar kafasının (darkafalılık Lenin'in kullandığı deyimdir) alamayacağı şeylerdir. Lenin sol sapmadan bahsederken şöyle söyler:

“İlkin, bu parti, Marksizmi yadsıyarak herhangi bir siyasal eyleme girişmeden önce, sınıf güçlerini ve bu güçler arasındaki ilişkiyi hesaba katmanın gereğini anlamamakta direniyordu (belki de daha doğrusu anlayamıyordu)” (Lenin, 'Sol' Komünizm—Bir Çocukluk Hastalığı, Sol yayınları, Sf.)

Sol sapma Lenin'in belirttiği gibi “sınıf güçlerini ve bu güçler arasındaki ilişkiyi hesaba katmanın gereğini” anlamadığı için yığınlara zamansız bir savaş çağrısı yapar. Böylece kendisine göre devrimci; gerçekte (Marksizm-Leninizm'e göre) sol oportünist bir savaşa girme çağrısı yapar. Ezen ulus milliyetçiliğinin ekmeğine yağ sürer.

Marksistler için barış sorunu, sağ sapmanın anladığı anlamda anti-siddetçi, ulusal hareketi teslimiyete çağıran bir barış değildir. Marksist-Leninistlerin bugün için barış talebini savunmasının sebebi “sınıf güçlerini ve bu güçler arasındaki ilişkiyi hesaba katmasıdır”. Bu 'hesaba' göre Türk işçi sınıfı ve Kürt işçi sınıfının birleşmesiyle ve asgari miktarda yığınları kazanması ile girişilecek devrimci kalkışma ve silahlı ayaklanma için koşullar uygun değildir. Türk işçi sınıfı ve halkı henüz bu talepleri benimsememiştir. Kürt işçi sınıfı ve halkı sınıf kardeşleri ile bir araya gelememiştir. Yığınların devrimci kalkışmadan yana tavır koyması bugün için söz konusu değildir. Bu koşullarda bir silahlı kalkışma ve ezen ulus egemenlerinin istediği zamanda yapılacak bir savaş yenilgi demektir. Silahlı savaş, ezen ulus milliyetçiliği istediği zaman değil, proletarya ve proletaryanın kazandığı yığınlar devrimci kalkışmadan yana tavır koyduğu zaman yapılır.

“Proletaryanın saflarında burjuvaziye karşı kesin eylemden yana, en yürekli devrimci çıkıştan yana güçlü bir bilinç ortaya

çıkmalıdır. İşte ancak o zaman devrim olgunlaşmıştır.” (Lenin, ‘Sol’ Komünizm—Bir Çocukluk Hastalığı, Sol yayınları)

Bu yüzden bugün silahlı bir kalkışma, silahın bilinçsizce, oportünistçe kullanılması işçi sınıfına ve halka ihanetin ‘samimi ve inançlı’ şeklidir. Bugünkü barış talebinin bir yanı budur. Diğer yanı ise; Kürt ulusunu tanımayan, onun dil, kültür ve bütün hakları üzerinde baskı uygulayan, bu haklar talep edildiği zaman Kürt halkını katleden, işkenceden geçiren faşist diktatörlük bugünkü çatışmaların sorumlusu ve tek suçlusudur. Bu konuda ‘tarafsızca’ iki tarafın da ‘suç’u var diyenler iki yüzlü milliyetçiler, ezen ulus milliyetçilerinin ‘demokrat’ uşaklarıdır. Suçlu olarak faşist diktatörlük ve bu diktatörlüğün aracı devlet mekanizmasını ortaya koymak şarttır. Bu yüzden devlet Kürt halkının ulusal-demokratik haklarını tanımalı, operasyonları durdurmalı ve bu koşullarda bir barış sağlanmalıdır. Sonuç itibarıyla Marksist-Leninistlerin barış talebi, silahlı kalkışma için koşulların uygun olmadığı bir dönemde, ulusal baskıyı teşhir ederek, ulusal-demokratik hakların hayata geçirildiği bir barış talebidir ki bu talep için mücadele demokratik devrim ‘savaş’ının ta kendisidir.

15 Kürt Ulusal Hareketinin Eylem Biçimi

Kürt ulusal hareketinin programının reformist bir program olduğuna değinmiştik. Yine bugün silahlı kalkışma için koşulların uygun olmadığını gerekçeleriyle birlikte gösterdik. Bu yüzden Kürt ulusal hareketinin savaş koşullarında kullanılan eylem biçimlerini özel olarak eleştirmek pek gerekli değildir. Çünkü yanlış platform, yanlış eylem biçimlerini getirir. Sorun tek tek eylem biçimlerini eleştirmekten çok ulusal hareketinin bir yandan reformist, öbür yandan da ‘savaşçı’, ‘sol’ oportünizmini ortaya koymaktır. Ulusal hareket, eylem biçimlerini, talepler üzerinden şekillenecek ve devrimin koşullarını hazırlayacak bir mücadeleye göre belirlemelidir. Bu yüzden trene yapılan saldırılar, Belediye Başkanının kaçırılması, bugün için zamansızdır (ve bir kısmı da bireysel terörizm niteliğindedir). Bu eylem biçimleri yığınların kazanıldığı devrimci kalkışma dönemine uygun eylem biçimleridir. Bugün bu eylem biçimleri görünüşte ‘sol’, ‘devrimci’ ama özünde reformizmi gizleyen ve devrim mücadelesinde günün görev ve eylem biçimlerini atlayan biçimlerdir.

Yine de birkaç örnek üzerinde durmakta yarar var. Batı illerinde yapılan bombalı eylemlere değinelim. Bunlar bireysel terörizmi esas alan eylem biçimleridir. Yığınların devrimci eylemi yerine ‘kahramanların’ bombalarını koyar.

“İkincisi bu parti, bireysel terörizmi, suikastları doğru bir eylem olarak tanımayı, kendi ‘devrimci’ ruhunun yada ‘solculuğunun’ özel bir belirtisi sayıyordu; ki bunu, biz Marksistler, kesin olarak reddederiz.” (Lenin, Sol Komünizm)

Bu eylemler doğrudan halka zarar veriyor ve ölümlere yol açıyor. Ülkemiz burjuvazisi bu ölüm ve ‘terör kurbanları’ üzerinden nasıl bir propaganda yürüttüğünü, büyük bir ikiyüzlülükle, ‘insancılıkla’ yığınları yedeklediği ve milliyetçiliği körüklediğini görüyoruz.

Kürt illerindeki çatışma, tren bombalamalar vb. eylemler bir savaştaki zorunlu eylem biçimleridir. Bugün, bir savaş ve devrimci ayaklanma için koşulların uygun olmadığını, zamansız ‘ayaklanma’ girişimlerinin devrimci hareket için ‘cinayet’ anlamına geldiğine yukarıda değinmiştik. Lenin bu durumu şöyle ifade eder:

“Bütün sınıf, bütün yığınlar, öncüyü doğrudan destekleme durumuna gelmedikçe ya da öncüye karşı sempatik bir tarafsızlık tutumunu benimseyerek karşı tarafı desteklemeleri olasılığı kesin olarak ortadan kalkmadıkça, öncüyü kesin savaşa sürmek yalnızca bir ahmaklık olmakla kalmaz, bir cinayet olur.”

Bugün Kürt ulusal hareketinin platformunun ve eylem biçimlerinin yanlış olduğu (yada onun burjuva niteliğine uygun düştüğü) gerçektir. Bu eylem biçimleri ile ülkemizdeki sınıf hareketinin geriye düştüğü ve halklar arasındaki ‘ulusal’ önyargıların pekiştiği de bir gerçektir. Ancak bu gerçeklerden yola çıkarak suçu ulusal harekete, bu hareketin önderliğine atmak da en basitinden bir ezen ulus milliyetçiliğidir. Çünkü ülkemizdeki ulusal hareketin kaynağı, bu hareketin ortaya çıkış ve gelişme nedeni Türk egemen sınıflarının ulusal baskı, inkâr ve imha siyasetidir. Kürt ulusal hareketinin ‘yanlış’ eylem biçimleri ise bu siyasete bir tepki niteliğindedir. Bu sebeple meşrudur, ancak biçim olarak doğru değildir. Ulusal baskı siyasetine karşı halkların birlik olmasına engeldir. Elbette bu noktada asıl suçlanacak olan ulusal baskı siyasetine karşı ‘yanlış’ tepki gösteren ulusal hareket ve önderliği değil, bu ulusal baskı, inkâr ve imha politikasının sahibi ve uygulayıcısı olan milliyetçi Türk egemen sınıflarıdır. Ayrıca Kürt ulusal hareketinin yanlış eylem biçimlerini görürken, Türk egemen sınıflarının ‘operasyonlar’ diye adlandırılan terörünü, katliamlarını görmemek olsa olsa Türk egemen sınıflarına kuyruk olmaktır.

16 Kürt Halkının Talepleri Anti-Emperyalist-Demokratik Devrimin Taleplerindedir

Kürt halkının taleplerinden barış sorununa ve bu soruna proletarya ve onun komünist öncüsü cephesinden bakışını, bu talebin anti-emperyalist demokratik devrimin taleplerinden birisi olduğunu yukarıda açıkladık.

Ulusal baskı siyaseti ile emperyalizm birbirinden ayrılmazdır. Çünkü yıllardır bu ülkede Kürt halkına yapılan zulümler, Türkiye işbirlikçi egemen sınıfları ile ABD emperyalizmi ortaklığı ile yapılmıştır. 50 yıldır ABD'nin sömürgesi olan bir ülkedeki ulusal baskı politikası ile emperyalizmi birbirinden ayırmak, alakasız görmek çocukçadır. Emperyalizm bir yandan ulusal baskı politikasını desteklerken; öte yandan halkların 'koruyucusu' rolüne bürünerek demagojik, iki yüzlüce bir politika izlemektedir. Halkların 'koruyuculuğu' sadece ABD için geçerli değil, ülke kaynakları üzerinde egemenlik kurmak isteyen, ülkede etkinliğini arttırmak isteyen her emperyalist ülke için kullanılan bir demagoji niteliğindedir. Oysaki ülkemizde Kürtler ABD silahlarıyla katledilmişlerdir. Katledilen binlerce Kürt'ün kanı emperyalizmin elindedir.

Bu yüzden ulusal baskıya karşı demokrasi mücadelesi aynı zamanda emperyalizme karşı bir mücadele olarak şekillenmelidir.

Kürt halkının taleplerinden olan dil ve kültür üzerindeki baskıların kaldırılması genelde herkes tarafından sözde karşı çıkılmayan ama iş onu savunmaya gelince kaçılan bir konudur. En sağ sapma bile, hatta açıktan milliyetçiler bile 'Kürtler kendi dilini konuşsunlar, sanki bir şey diyen var' diyorlar. On yıllardır, bu ülkede Kürt olduğu için öldürülen insanları ise hiç hatırlamıyorlar, Kürtçe konuşmaktan korkulan zamanlar hiç olmamış gibi davranıyorlar. Kürtçeyi savunmaya gelince de, 'tabi ki herkes kendi dilini konuşsun' diyorlar, ama Kürt dili üzerindeki baskılara tepki göstermiyorlar. Kürtçe kurslar saçma gerekçelerle kapatılınca 'gık' demiyorlar. Ama Türkçe'de yabancı bir kelime gördüler mi içleri gidiyor, hemen bir Türkçe karşılık buluyorlar. Oysaki çok uluslu devletlerde birden çok resmi dil demokrasinin gereğidir. Mesela İsviçre'de üç resmi dil vardır. İşte bizim inceden milliyetçilerimiz bunları görmez.

Anadilde eğitim hakkı ise ezen ulus milliyetçilerinin ve onların 'kuyruk'larının en çok karşı çıktıkları konulardandır. 'Her azınlık isterse ne olur okulların hali' diyen 'vatanseverlerden' tutun da, 'ülke bölünür' diyenine,

‘Türkçe herkesin anlaştığı dildir’ diyen ‘akıllı’sına kadar her çeşit inceden ezen ulus milliyetçisi bu noktada birleşirler. Anadilde eğitim uygulanamaz, uygulansa da ülke bölünür, her şey karışır onlara göre. Oysaki anadilde eğitim ve güncel biçimiyle Kürtçe eğitim talebi bir ulusun kendi anadilinde eğitim görme hakkının ifadesidir. Bu en temel haklardan birisi olmanın yanı sıra bilimsel bir eğitim için şarttır. Anadilde eğitim Kürt ulusunun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde hayata geçirilebilir. Diğer bölgelerde ise seçmeli olarak Kürtçe eğitim konulabilir. Bunun ‘uygulanamaz’ yanı yoktur. Uygulanabilir. Talebe göre diğer azınlıklar da bu haktan yararlanabilir. Ama tarihsel evrim göstermektedir ki azınlıklar bir ulus olma özelliklerine sahip değillerdir. Azınlıkların kendi dillerinde eğitim görmek istemesi, azınlıkların bir ulus olma özelliğini göstermemesinden dolayı geçici bir durumdur. Çünkü azınlıklar günlük yaşamda kendi dillerini kullanmaz ve giderek diğer uluslarla kaynaşır. Ama sorun azınlıkların bu hakka sahip olmasındadır. Bu hakkı kullanmak veya kullanmamak azınlıkların bileceği bir iştir. Azınlıkların bu hakka sahip olması eğitim sistemini yıkıp ülkeyi bölmez. Demokrasi halkların birliğini arttırır. Oysaki azınlıkların bu hakka sahip olmaması, azınlıklar içinde Türk düşmanlığı yaratır; ayrılıkçılığı, düşmanlığı ve bölünme isteğini körükler. Tersine, bu talep baskı altına alınmadığı zaman Türk düşmanı milliyetçilik türemez. Halklar arasında demokrasinin yerleşmesi ile düşmanlığın yerini kardeşlik ve hoşgörü alır. Bölünme isteği ve ayrılıkçılığın nedeni olan ulusal baskı ortadan kaldırılmış olur.

Bir ulusun anadilde eğitim görmesi azınlıkların durumundan bir ölçüde farklıdır. Çünkü ulus olma özelliklerinden biri olan kendi anadiline sahiptir ve bunu günlük yaşamında kullanır. Ve bunu kullanabilme özgürlüğüne sahip olmalıdır. Ancak Kürtçe eğitim almak Kürt halkı için bir haktır ama zorunluluk değildir, isterse Türkçe eğitim alabilir. Sorun bu hakkın tanınması ve demokratik bir ortamın sağlanmasıdır. Ancak bu koşullarda Türk-düşmanlığının ortaya çıkması engellenir, ulusal çitler aşılar ve halkların ‘ayrılığı’ değil kardeşliği sağlanır.

Lenin ezilen ulusun anadilde eğitim hakkı vb. ulusal-demokratik haklarının tanınmasının, kendi kaderini tayin hakkının savunulmasının ‘devletin çözülüp dağılmasına’ sebep olacağını, ülkenin bölünmesine yol açacağını söyleyenlere şöyle der:

“Ulusların ayrılma hakkının tanınması, ‘devletin çözülüp dağılma’ tehlikesini azaltır.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 80)

Proletarya ve onun komünist öncüsü elbette ulusal sorunun çözümünde kendini bu taleplerle sınırlamaz. Köye geri dönüşlerin sağlanması, Türk devletinin bütün askeri ve idari organlarını bölgeden çekerek gerçekleştirilecek bir referandum ile Kürt halkının ayrı bir devlet kurma hakkı dâhil kendi kaderini tayin hakkı, koruculuğun kaldırılması, devletin Kürt ailelerine tazminat ödemesi; bütün bu talepler Kürt sorununun çözümünde atlanamayacak taleplerdir.

17 Kürt Düşmanlığının Kılıfı: Emperyalizm

Türk milliyetçiliği yeni ama orijinal olmayan bir kılıf buldu. AB'nin, Kürt halkının haklarını 'savunması' Türk milliyetçilerinin anti-emperyalist ruhunu birden ateşledi. Kürtlerin demokratik hak ve taleplerini savunuyormuş gibi gözüken buradan egemen sınıfları sıkıştırarak ülkedeki etkisini arttırmak isteyen AB, asla Kürt halkının hak ve taleplerinin savunucusu olamaz. Emperyalist burjuvazi için demokrasi sadece ikiyüzlüce kullanılan bir 'sakız'dır. Emperyalizm sadece Kürt halkının hak ve taleplerini savunarak, Kürt halkını yedeklemeye çalışmıyor; yine demokrasi ve özgürlük gibi kavramları kullanarak, bunları kendi idealleri olarak göstererek bütün dünya halklarını yedeklemeye çalışıyor. Dürüst insanlar bu oyuna kanmamalı. ABD demokrasiyi ve özgürlüğü savunduğunu söylüyor diye biz demokrasi ve özgürlüğü savunmayacak mıyız? AB Kürt halkının hak ve taleplerini savunduğunu söylüyor diye Kürt halkının hak ve taleplerini savunmayacak mıyız? Emperyalistler hiçbir zaman gerçek anlamda ne demokrasiyi ne de Kürt halkının hak ve taleplerini savunurlar. Onları halkları yedeklemek için kullandıkları söylemlerdir.

“Örneğin Latin ülkelerde olduğu gibi cumhuriyetçi sloganların halkın aldatılması ve mali soygun amacıyla kullanılması, sosyal-demokratların cumhuriyetçiliklerinden vazgeçmeleri için bir neden olmaz” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 140)

Lenin'in belirttiği gibi, emperyalistlerin bazı sloganları kullanması, daha doğrusu savunur gibi gözükmemesi, sosyalistlerin gerçek manada o sloganların gösterdiği hedefler için mücadelesine engel olmaz. Yani AB'nin Kürt halkının haklarını savunuyormuş gibi gözükmemesi, komünistlerin Kürt halkının hak ve taleplerini savunmasına engel olmaz.

Aynı şekilde bu taleplerin emperyalizme yaradığını, ulusal birliği bozduğunu, ulusal bilincin gelişmesini engellediğini söyleyen 'ulusal'cılar için

de durum benzerdir. Öncelikle şunu belirtelim: Proletaryanın ideolojisi ulusalcılık yani milliyetçilik değil, Marksizmdir ve Marksizm hiçbir şekilde milliyetçilikle bağdaşmaz. Tekrara düşmek pahasına:

“En ‘adil’, ‘saf’, en ince ve en uygarı olsa bile, Marksizm milliyetçilikle bağdaşmaz.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 31)

Ulusal taleplerin emperyalizme yaradığını söyleyerek bunlara karşı çıkmak artık inceden milliyetçilik değil açıktan milliyetçiliktir.

“Bazı başka durumlarda bir başka ‘büyük’ devlet tarafından aynı ölçüde emperyalist amaçları için yararlanılması hali de, sosyal-demokratların, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını reddetmelerine neden olmaz.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 140)

Lenin, bize ekleyecek bir şey bırakmıyor; her şey açık...

18 Türk Milliyetçilerinin Halkların Kardeşliği Anlayışı

Halkların kardeşliği sloganı çok yaygın bir slogan haline geldi. Öyle ki, herkes, kendi anladığı biçimde bu sloganı kullanır oldu. Örneğin MHP mitinglerinde sloganın atıldığı bilinir: “Türk-Kürt kardeşdir, bunu bozan kalleştir”. Benzer şekilde birçok siyasi görüş buna benzer görüşleri savunmaktadır. Hatta bazı ‘sosyalistlerimiz’ ‘yaşasın halkların kardeşliği’ diyerek Kürt ulusal hareketine karşı faşistçe söylemler kullanmaktadır.

Yine farklı sınıfların aynı olguya farklı bakışları söz konusudur. Burjuvaziye (ve burjuva milliyetçilerine) göre Kürt ulusu kendi hak ve demokratik talepleri için mücadele etmemelidir. Kendi kaderini tayin hakkını kesinlikle savunmamalıdır, çünkü bu bölücülüktür. Ayrı bir devlet kurmayı düşünmek ise “kalles”liktir. Kürt halkı yok sayılmaya, inkâr edilmeye, işkenceden geçirilmeye ve katledilmeye ses çıkarmamalıdır, yoksa ‘ulusal birlik’ tehlikeye düşer. İşte burjuvazinin ve Türk milliyetçilerin halkların kardeşliği için önerdikleri koşullar bunlardır.

Bu anlayışa göre suçlu Kürt halkıdır. Kürt halkını yok sayan, inkâr eden, onun haklarını kabullenmeyen ve katleden Türk egemen sınıfları değildir. Milliyetçilere göre Kürtler için iki yol vardır: ya Türk egemen sınıflarının bütün

baskı ve zulümlerine sessiz kalınacak ve ‘halkların kardeşliği sağlanacak’ ya da Kürt halkı en temel insan haklarını savunacak; böylece ‘kalles’lik ve bölücülük yapacak; ‘halkların kardeşliğini bozacaktır’.

Marksist-Leninistler halkların kardeşliği sloganını işe yaramaz hale getiren; onu Kürt halkını köle haline getiren bir slogana dönüştüren milliyetçilerin tersine halkların ancak özgürce karar verebildikleri sürece, birbirleri üzerinde baskı uygulamadıkları sürece kardeş olabileceğini söyler. Bir ulus başka bir ulusu eziyorken nasıl kardeşlik sağlanabilir. Bu yüzden tüm ulusların kendi kaderini tayin hakkını tanımak halkların kardeşliği için temel koşuldur. Bu çerçevede, Kürt halkının hak ve taleplerinin, Kürt ulusunun Cumhuriyetin kurucu unsurlarından olarak varlığının, ayrı bir devlet kurma hakkı dâhil kendi kaderini tayin hakkının tanınması ve ülkenin tam demokratlaştırılması halkların kardeşliği için temel koşullardır. Bunların olmadığı bir ‘halkların kardeşliği’ sloganı anlamsızdır, gerçekleşmesi imkânsızdır; bir ulus diğerini ezerken kardeşlik istemektir. Ancak bu koşullar sağlandığında ulusların birbirine düşmanlığı, ayrılıkçılık zayıflar ve ulusların eşit haklar temelinde gönüllü birliği sağlanır.

19 Sosyalizm Ulusal Sorunun Gerçek Çözümüdür

Ulusal baskı siyaseti, günümüz sınıflı toplumunun olgularındandır. Sınıfsal temelini ezen ulusun burjuvazisinden alır. Burjuvazi halk yığınlarını bölmek, birbirine düşürmek ve geniş pazarlara hâkim olmak için ulusal baskı siyasetine başvurur demiştik. Ancak proletaryanın ve diğer emekçi sınıfların iktidarda bulunduğu, burjuvazinin sınıfsal temellerinin ortadan kaldırıldığı sosyalizmde ulusal baskı siyasetinin temeli de ortadan kaldırılmış olur. Çünkü artık burjuvazi ve dolayısıyla onun siyaseti olan ulusal baskı siyaseti de ortadan kalkar. Uluslar arasındaki düşmanlıkların yerine proleter enter-nasyonalizmi ve halkların kardeşliği, ulusların eşit ve özgür yaşamı geçer.

Burjuvazi ve burjuvazinin sömürü sistemi olan kapitalist sistem ortadan kalktığında, burjuvazinin sömürüsünün devamı için gerekli olan işçi sınıfı ve halk yığınlarını bölme siyasetine ihtiyaç kalmaz. Yine burjuvazinin yeni pazarları elde tutma siyaseti gereksizleşir. Burjuvazinin iktidardan indirildiği koşullarda ulusal baskının temeli de yok edilir. Proletaryanın diğer halkları baskı altına almaya ihtiyacı yoktur, çünkü sömürü ilişkileri yok edilmiştir. Bu yüzden ulusların kendi kaderini tayin hakkı tam anlamıyla uygulanabilir.

1917 Ekim devrimiyle birlikte Sovyetler Birliğinde ulusların gerçek anlamda özgürlüğü ve kendi kaderini tayin hakkı hayata geçirilmiştir. Çarlık Rusya'sının zulmü altındaki birçok ulus kendi devletini kurmuştur. Bu Sovyet Cumhuriyetleri eşit haklar temelinde bir araya gelmişler ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğini kurmuşlardır. Yine Çarlık Rusya'sındaki uluslardan birisi olan Fin ulusu SSCB'ye katılmak istememiştir. Kendi kaderini tayin hakkına uygun olarak ayrı bir devlet (Finlandiya) olarak örgütlenmiş ve kapitalizmi benimsemiştir. Yani bütün uluslar kendi kaderini tayin hakkını kullanarak kendi geleceklerini kendileri belirlemişlerdir. Kimi uluslar, işçi sınıfının önderliğinde sosyalizmi inşa edip, SSCB'yi kurarken, kimi uluslar da SSCB'ye katılmayıp burjuvazinin baskı ve egemenliğinde kapitalizmi 'seçmiştir'. Sosyalist ülkeler zorla Finlandiya'yı kendilerine bağlı tutmamışlar, Fin ulusunun kendi kaderini tayin hakkını tanımışlardır.

SSCB, tarihsel ve ekonomik bakımdan geri bırakılmış, bu yüzden de kültürel olarak geri kalmış uluslara özellikle yardımcı olmuştur. Böylece tarihsel sebeplerden kaynaklanan ulusal eşitsizliklere karşı da tutarlı bir savaş verilmiştir. Böylece ulusların sadece biçimsel eşitliği değil, kendi kültürlerini geliştirmesi ve ekonomik anlamda ilerletilmesiyle gerçek eşitliği sağlanmıştır.

1953 yılından itibaren birçok sosyalist ülkede revizyonist yönetimlerin kimi yerlerde 'barışçıl' metotlarla, kimi yerlerde şantaj, baskı, cinayet ve komplolarla başa gelmesiyle kapitalizm yeniden restore edilmeye başlanmıştır. Böylece (Arnavutluk hariç) SSCB de dâhil eski sosyalist ülkelerde ulusal anlaşmazlıklar, milliyetçilik ve ulusal baskı yeniden ortaya çıkmıştır. Bu sebepten kaynaklanan ulusal baskı ve ulusal sorunların kaynağı sosyalizm değil; restore edilen kapitalizmdir. Çünkü bu ülkelerde sosyalizm öz olarak ortadan kaldırılmış ve bürokrat burjuvazinin egemenliğinde kapitalizm restore edilmiştir.

Ancak revizyonist geri dönüşten ve sosyalizmin temel ilkelerinden haberdar olmayan kimi çevreler sosyalizmin ulusal sorunu çözmediğini ileri sürmektedirler. Bu çevreler, 1953 sonrası işleyen sürece gözlerini kapayan, ya da bu süreçten hiçbir şey anlamayan, sosyalizmi sadece lafızda benimseyen çevrelerdir. Bunların en ileri programı ulusal sorunu 'çözemeyen' sosyalizm yerine ulusal sorunu 'çözen' kapitalizmdir. Burjuvazinin egemenliğini, sömürsünü, ulusal baskı ve katliamlarını savunmanın demokratik biçimi de böyle olur!

20 Sonuç

Kürt sorunu nesnel bir sorundur. Kaynağını burjuvazinin ulusal baskı politikasından alır. Çözümü ise, ulusal baskının ortadan kaldırılması, ulusların kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde, her türlü milliyetçiliğin yenilmesiyle sağlanacak eşit haklar temelinde gönüllü birliktir. Birlik belirtildiği gibi gönüllüdür ve proletarya ve emekçi halklar açısından en yararlı olanıdır. Ancak birliğin ‘iyiliğinden’ ve ‘doğruluğundan’ yola çıkarak Kürt ulusunun ayrı bir devlet kurma hakkını inkâr etmek ise sosyal-şovenizmdir, ezen ulus milliyetçiliğidir. Kürt ulusal hareketini eleştirmek adına, ‘yaşasın halkların kardeşliği’ sloganları arkasına sığınarak; gerçekte Kürt ulusunun hak ve taleplerini, kendi kaderini tayin hakkını inkâr etmek, onun ezilmişliğini ve ulusal baskı altına alınmış mevcut durumunu ‘halkların kardeşliği’ adına devam ettirmek ikiyüzlülüğten başka bir anlama gelmez. Benzer şekilde Kürt ulusal hak ve taleplerinin emperyalizmin istekleri olarak gösterilmesi, bu taleplerin emperyalizmin işine yaradığı gibi gerekçeler Kürt halkının taleplerinin görmezden gelinmesinin benzer bir biçimi ve sözde ‘anti-emperyalist’ Türk milliyetçiliğidir. Ama Marksizm milliyetçiliğin hiçbir biçimi ile bağdaşmaz. Yukarıda aktarılan alıntıyı tekrar aktarıyoruz:

“Bazı başka durumlarda bir başka ‘büyük’ devlet tarafından aynı ölçüde emperyalist amaçları için yararlanılması hali de, sosyal-demokratların, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını reddetmelerine neden olmaz.” (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, Sf. 140)

Kürt ulusal hak ve taleplerinin gerçek anlamda savunucusu ne emperyalist burjuvazidir, ne de Kürt ulusal burjuvazisidir. Kürt ulusal taleplerinin gerçek savunucusu; ufku ulusal kurtuluşla, bağımsız bir kapitalizmle sınırlı olmayan; ulusal kurtuluşu sosyal kurtuluşla birleştiren Kürt ve Türk proletaryası ve her iki ulustan emekçi halklardır.